

Вышэйшая школа Пацвярджэнне міжнароднага ўзроўню

Прафесіяналізм беларускіх выпускнікоў прызнаны на міжнародным узроўні

Многія пазіцыі беларускай індустрый шмат у чым абумоўлена выключна высокім узроўнем падрыхтоўкі інжынера-тэхнічных кадраў, укараненнем навуковых распрацовак вышэйшай школы ў вытворчасць, устойлівай сувяззю паміж адукацыяй, навукай і вытворчасцю.

Вялікая заслуга ў гэтым належыць Беларускай дзяржаўнай політэхнічнай акадэміі, на аўтарактарным факультэце якой вось ужо паўстагоддзя ажыццяўляецца навуцнае студэнцкае паўсядзёнае аўтаматэлізаванае адукацыйна-навуковае супрацоўніцтва.

Політэхнічная акадэмія рыхтуе інжынераў і эканамістаў аўтаматэлізаванага прамысловасці для многіх краін Еўропы, Азіі, Паўднёвай Амерыкі.

Гэтыя фактары ляглі ў аснову ідэі стварэння ў БДПА інтэлектуальнага аб'яднання, якое зможна каардынаваць у Рэспубліцы Беларусь інжынера-тэхнічнага, адукацыйна-навуковага ў галіне аўтаматэлізаванага тэхнічнага развіцця міжнароднай сувязі. Так, АТФ і ўпраўленне міжнароднага суп-

рацоўніцтва БДПА была заснавана Акадэмічнай аўтаматэлізаванай асацыяцыяй (ААА) — наўрадава, некамерцыйнай арганізацыяй. Яна заклікала аб'яднаць выпускнікоў БДПА — інжынераў, вучоных, выкладчыкаў, а таксама студэнтаў і іншых зацікаўленых асоб, дзейнасць якіх звязана з вытворчасцю, даследаванням і эксплуатацыяй аўтатранспартнай тэхнікі.

Першым крокам у станаўленні ААА сталі кантакты з Міжнароднай федэрацыяй аб'яднаных аўтаматэлізаваных інжынераў FISITA. Заснаваная ў Парыжы ў 1948 годзе, яна з'яўляецца лабараторыяй арганізацыяй, якая аб'ядноўвае падобныя таварыствы ў 32 краінах.

Міжнародная федэрацыя робіць усё для падтрымкі адукацыі і прафесійнага развіцця інжынерных кадраў, асабліва студэнтаў і маладых дыпламаваных спецыялістаў. Так, надаюцца асабліва падтрымка і навукова-педагагічны абмен, Маладзёжны кангрэс FISITA і Студэнцкі кангрэс FISITA і інш.

Чарговае пасаджэнне Савета Міжнароднай федэрацыі адбылося летам гэтага года ў рамках 8-га Еўрапейскага аўтаматэлізаванага кангрэсу ў г. Браціслава (Славачыя). Прадстаўнікі Акадэмічнай аўтаматэлізаванай асацыяцыі БДПА былі таксама запрошаны на гэтыя пасаджэнні.

На заключным пасаджэнні Савета FISITA першым пытаннем парадку дня стаў разгляд заяўкі Акадэмічнай аўтаматэлізаванай асацыяцыі БДПА Рэспублікі Беларусь аб уступленні яе ў FISITA. На гэтым пасаджэнні была прадстаўлена поўная інфармацыя аб нашай краіне, яе аўтаматэлізаванай прамысловасці і навуцы вышэйшай школы.

Ад 32 незалежных экспертаў краін-удзельніц кангрэсу атрыманы добрыя рэцэнзійныя водгукі аб Акадэмічнай аўтаматэлізаванай асацыяцыі Беларускай дзяржаўнай політэхнічнай акадэміі. Аднадушна яна была прынята ў FISITA. Рэктар БДПА, прафесар Барыс Міхайлавіч Хрусталёў абраны ў склад камітэта па адукацыі сусветнай асацыяцыі аўтаматэлізаваных інжынераў.

Васіль ПРАКОП'ЕЎ.

Сярэбраны медаль Аляксандра Кухарэнкі

Прыемная вестка прыйшла днямі на Віцебшчыну. Выпускнік Лужанскага гімназіі для адораных дзяцей Аляксандр Кухарэнка на міжнароднай алімпіядзе па біялогіі, якая праводзілася ў Бельгіі, заваяваў сярэбраны медаль. За гэтай перамогай — карпатлівая праца не толькі самаго Сашы, але і яго настаўніка Ларысы Аляксандраўны Казубовіч.

Гэтае лета для юнага біёлага ўдвойне знамянальнае: ён яшчэ стаў студэнтам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, выбраўшы спецыяльнасць біятэхналогія.

НА ЗДЫМКУ: Саша Кухарэнка са сваёй настаўніцай Ларысай Аляксандраўнай Казубовіч.

Фота Аляксандра ХІТРАВА, БЕЛТА.

— Мікалай Мікалайчы, у сувязі з чым унікальнае набыццё пераймаюць вучылішчы ў каледж?

— У гэтым выпадку мы гаворым пра сусветную практыку: мянеціна не проста назва, мянеціна статус. Каледж — гэта, я б сказаў, больш высокі ўзровень сярэдняй спецыяльнай навукальнай установы, якая прадугледжвае, паводле статута, спалучэнне двух узроўняў: вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы. Як гаварыў у адным з нумароў "Настаўніцкай газеты" міністр адукацыі В. Стражаў, мы становім-

таванні і мадэляванні новых тыпаў навукальных устаноў абмяркоўвалі гэтую тэму. Вядома, неабходна мець больш аўдыторыі, і ў бліжэйшай перспектыве мы будзем набліджаць чакіраваныя, рабіць прыбытоў для сталасці і г.д. Гэта дасць павелічэнне плошчы на 30 працэнтаў. Цяпер мы актыўна займаемся навуковымі пытаннямі педагогічнай дзейнасці студэнтаў: напісаннем дыпломных работ (раней у практыцы была толькі здача дзяржаўных экзаменаў), стварэннем сумесных кафедраў з універсітэтам.

— А што трэба пераадолець, каб атрымаць статус вышэйшага каледжа?

— Неабходна працісці атэстацыю і акрэдытацыю. Але для гэтага яшчэ трэба атрымаць дазвол.

— А што для гэтага неабходна?

— Патрэбны кадры — выкладчыкі, якія маюць кандыдацкую ступень. У нас ужо ёсць людзі, якія вучацца ў аспірантуру, я сам — суіскальнік і збіраюся абараняць дысертацыю. Акрамя таго, неабходна база: навукова-педагагічная бібліятэка, моцная інфармацыйная

— Але вы катэгарычна супраць сістэмы адзнак вышэйшай школы?

— Гэта — маё меркаванне. Безумоўна, на ўзроўні ВНУ такая сістэма — найбольш прымальная, таму што там усе вучэбныя працэсы наладжаны інакш. І вучыцца лягчэй. Таму што ў большай ступені ўдзяляецца ўвага тэарэтычнаму матэрыялу і за праслуханы курс лекцыі студэнты атрымліваюць залікі, а адзнакі — на экзаменах. Але я лічу, што ва ўмовах каледжа наша сістэма выстаўлення адзнак — больш зручная, таму што дазваляе лепш

мы: расчараваны ў сабе, прадмеце, бліжэйшым акружэнні, школе. Я лічу, што адукацыя трэба даваць усім, а канкурэнцыя павінна быць на рынку працы, дзе будучы вызначаць лепшы.

— Якія судзісныя мінчані і іншагороднікі сирод на вучэнцаў?

— Мінчан, зразумела, больш. Яны складаюць 70 працэнтаў.

— Ці створаны ўмовы для размяшчэння іншагороднік?

— На жаль, гэта праблема. Мы заўсёды лічыліся гарадской навукальнай устаноў. А цяпер Канстытуцыяны суд скасаваў рашэнне гарвыканкама прымаць толькі гарадскіх дзяцей. І мы аказаліся непадрыхтаванымі да прыёму іншагороднік. Каб знайсці выйсце са становішча, давялося звярнуцца да гарадскога кіраўніцтва. У выніку мы гэтага не змаглі зрабіць.

Абітурыент-2001

Разрыў паміж выпускнікамі расце

Вось і завяршылася гарачая пара ўступных экзаменаў, а іграе вышэйшых навукальных устаноў краіны ўжо падаў вынікі. У гэтым ліку і Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, у якім сёння абітурыенты марылі аб існаванні білету на 17 факультэтаў, на якіх было паддана 6387 заяў. Кантрольныя лічбы прыёму складалі на дзяржаўна-бюджэтную форму навування — 1850 чалавек. Праўда, некаторым абітурыентам, якіх прадманастравалі на экзаменах добрыя вынікі, але не прайшлі на конкурс, прыёмная камісія пайшла на сустрэчу — яны залічаны на бюджэтных месцах звыш кантрольных лічбаў прыёму, наколькі на платнай форме навування ім не дазваляе вучыцца іх спецыяльнае становішча.

Залелі стаць студэнтамі 43 працэнты медальстаў, якія падалі заявы і склалі потым 48 працэнтаў ад агульнай колькасці залічаных. Сярод уладальнікаў дыпломаў — "адзнакай" толькі 25 чалавек трапілі ў лік студэнтаў са 113 абітурыентаў. У той жа час пераможцы розных узроўняў алімпіяд, ад мінскай гарадской, абласных, рэспубліканскіх да міжнародных і "Абітурыент БДУ-2001", сталі студэнтамі без выпрабавальных іспытаў — усяго іх колькасць складала 259 чалавек.

Значная колькасць выпускнікоў ліцэяў і гімназіяў перайшла ў іншую ступень навування і папоўніла шэраг студэнтаў такой прыстайнай вышэйшай навукальнай установы, якой з'яўляецца Беларускае ўніверсітэт.

Самая вялікая колькасць юнакоў і дзяўчат — больш дзесяці чалавек на месца — змаглася за права вучыцца па спецыяльнасці "Сучасная англійская мова і літаратура". Значна менш — ахвотнікі вывучаць кітайскую мову і літаратуру, а таксама "Эканоміку" і "Сусветную эканоміку" і сусветныя эканамічныя адносіны.

Апаведна іспыт з папярэдняй і звышшай чалавек на месца. У залічаных на першы курс студэнтаў сярод іх адстагата склаў 4,77 і 4,9 па асобных спецыяльнасцях: "Хімічная экалогія", "Фармацыя", "Хімія лекавых злучэнняў", "Лячэбная прафілактыка і праграма".

Характэрна тое, што сёння пры прыёме ўпершыню апрабіра-

валі тут дзесяцібальную шкалу адзнак ведаў. Гэтае новавядзенне, на думку членаў дзяржаўнага камітэта, якія назіралі за ходам уступных экзаменаў, дазволіла больш аб'ектыўна вызначыць падрыхтаванасць абітурыентаў і ў гэтай ступені знізіць іх псіхалагічную нагрузку пасля выстаўлення адзнак. Дарчы, толькі ў 91 выпадку была атрымана "дзятка".

Варта адзначыць, што найвышэйшы бал на творчым конкурсе журфака атрымала наш няштатны карэспандэнт, выпускніца 141-й школы Заводскага раёна Мінска Алена Евіна — цяпер ужо студэнтка першага курса журфака БДУ па спецыяльнасці літаратурная работа. Пажадала я ёй далейшы творчы поспех у гэтым накірунку.

Наогул 21 раз гэты бал атрымалі абітурыенты, якія здавалі экзамены на прадмеце "Чалавек і грамадства", 11 — "дзятка" на пісьмовым экзамене па біялогіі і 8 — на вусным тэспіраванні па матэматыцы.

Характэрна, што найбольшая колькасць нездавальняючых адзнак атрымала па матэматыцы і біялогіі. Так, на пісьмовым экзамене па гэтых дысцыплінах яна адпаведна складала 16 і 19 працэнтаў. Многія абітурыенты мелі слабую падрыхтоўку па геаграфіі. Узровень ведаў юнакоў і дзяўчат па рускай і беларускай мовах таксама аказаўся невысокім.

Затое прадманастравана добрая падрыхтоўка па замежных мовах, фізіцы, хіміі. Па апошняй адзнацы багата ведаў не толькі выпускнікоў хімічнага і хіміка-біялагічнага класаў ліцэя БДУ, школ і гімназіяў, дзе ёсць класы з паглыбленым вывучэннем хіміі, але і выпускнікоў янпрафільных класаў і асобных сельскіх школ рэспублікі.

Але разрыў у колькасці абітурыентаў і ва ўзроўні ведаў паміж гарадскімі і сельскімі выпускнікамі працягвае расці. Так, калі пяць год назад юнакоў з гарадской мясцовасці паступала ў гэтую ВНУ ў шэсць разоў больш, чым з сельскай (3996 і 606), дык у гэтым годзе гэтая лічба ўзрасла ў 11 разоў і складала адпаведна 5667 і 512 заяў.

Больш таго, у лік студэнтаў у выніку ўступных экзаменаў трапілі ўсяго 155 выпускнікоў сельскіх школ, што складала толькі 8 працэнтаў ад агульнай колькасці залічаных, і 1710 гараджан (па 30 працэнтаў ад агульнай колькасці як "гарадскіх", так і "сельскіх" абітурыентаў), а вытрымалі ўступныя выпрабаванні толькі 48 працэнтаў ад усіх, хто падаў заявы...

У прыёмную камісію паступіла 47 апеляцый. На аснове рашэнняў апеляцыйных камісій экзаменацыйныя адзнакі абітурыентаў у 13 выпадках былі павышаны.

Алена ШАРАМЕТ, Пётр ПАЛЕСКІ.

Конкурсы

Дэбют быў удалым...

Запамінальным было лета-2001 для іашасцікласніцы Мачульскай базавай школы Столінскага раёна Вольгі Ляшкевіч — яна стала дыпламанткай Рэспубліканскага конкурсу "Мой радовод. Лёс сям'і ў XX стагоддзі".

У конкурсе бралі ўдзел вучні базавых і сярэдніх школ, навуцных гімназіяў, вучылішчаў і гімназіяў, каледжаў і ліцэяў. Яго ўдзельнікі (каля чатырохсот чалавек), што з'ехаліся ў сталіцу з усіх куткоў Беларусі, не толькі складалі генеалагічныя дрэва сваіх продкаў, але павінны былі паказаць іх у падзеях гісторыі краіны. Вольга была самай юнай канкурсанткай (афіцыйны ўдзельнікі — не ніжэй 7 класа).

Ды яна і не разгубілася — сярод 45 пераможцаў яе работа "Нашае дрэва Налеон" пра род Ляшкевічаў прадставілае журы адзначыла вельмі высока. Бо яна выкарыстоўвала цікавыя гістарычныя звесткі пра сваіх нашчадкаў, бабаў і дзядуляў, башкоў і сваёй пачынаючы ад 1600 года, за-

пісала займальныя здарэнні, паданні і ўспаміны з жыцця продкаў. Праз прызму ўласнага светаўспрымання гістарычныя мінуласць яе работы сцэнаперапелена з сучаснасцю. Конкурсная работа праілюстравана гербам Налеон, выразнымі фотаздымкамі, гістарычнымі дакументамі (да прыкладу, шляхецкай граматай) і інш.

Заключнае ўрачэнне сярэпрымства па падвядзенні вынікаў і ўзнагароджэнне пераможцаў конкурсу праходзіла ў адным утульным прыгожым сталічным клубе. Прысутчалі арганізатары конкурсу, вядомыя гісторыкі, спонсары, госці з Варшавы і Гамбурга. Вольга Ляшкевіч заняла прызавое другое месца: атрымала Дыплом другой ступені, кнігу вя-

дамага літаратара і гісторыка Уладзіміра Арлова "Адукацыя наш род", дыктафон "Панасонік", папсіску на газеце "Наша Ніва" і "Раніца", часопіс "Бярозка", а таксама набор аўдыякасет з запісамі лепшай музыкі вядомых беларускіх рок-гуртоў. За салодкім сталом пераможцы конкурсу па часткаваліся вялікім тортам пад назвай "Блізкая гісторыя". А завяршылася свята выступленнем гурта "Палац" і дыскантам.

У Мачульскай Вольга прывезла неабавязнае ўрачэнне ад пазнак у Мінск. Яна яшчэ больш зацікавілася сваёй кар'яерай. Бо складанне радоводу — праца многіх гадоў.

Дэбют Вольгі Ляшкевіч быў удалым, і дыпламантка будзе сур'ёзна працаваць у гэтым накірунку і надалей.

Варта адзначыць, што куратарам конкурснай работы Вольгі была яе маці — вядомая мясцовая паэтка Ірына Ляшкевіч.

Лейла РАМАНЕНКА, выдатнік народнай асветы.

Запазычылі замежны вопыт, або Статус каледжаў на Беларусі

Слова "каледж" пачало ўжывацца ў нас параўнальна нядаўна, калі на захадні ўзор сталі пераймаюць вучылішчы. Так, першая ластавка (Віцебскі каледж сувязі) з'явілася ў 1993 годзе на аснове аб'яднання чатырох навукальных устаноў. Самы апошняй навіной стала паведамленне ў дзяржаўнай сярэдняй спецыяльнай навукальнай установе за 2001 год інфармацыі пра Юрычыны каледж БДУ... Зараз толькі ў Мінску можна налічыць 13 каледжаў, з 3 з якіх вышэйшых.

Але калі ў Англіі і ЗША каледж — гэта пераважна вышэйшая, і толькі ў некаторых іштатах і графствах сярэдняя навукальная ўстанова, то ў Расіі і Беларусі яна пераважна

сярэдняя. Аднак, як, напрыклад, у Англіі, існуе сістэма рэгіянальных каледжаў, звязаных з Кембрыджскім або Оксфардскім універсітэтам, так і на Беларусі ёсць спробы наладзіць пераходныя такія сярэднія спецыяльныя навукальныя установы ў ВНУ.

Наша напісанная карэспандэнтка ўзнімае ў дырэктара Мінскага дзяржаўнага педагагічнага каледжа № 2 Імя М. Танка Мікалая Мікалаевіча Палешчука, з імем якога звязаны многія цікавыя змены ў гэтай навукальнай установе і рэалізацыя новых праектаў.

— За гісторыю свайго існавання з 1921 года каледж мяняў сваю назву пяць разоў. Ці будучы яшчэ зменіцца? Ці можа ў нас прэтэндаваць на званне вышэйшага каледжа?

— На жаль, трэба адзначыць, што мы самі прысвоілі званне правапераемніцы Мінскага педагагічнага тэхнікума, які быў створаны ў 1921 годзе. Фактычна ж па дакументах і рашэннем Саўміна наша біятрафія пачалася з 1965 года. А каб стаць вышэйшым, мы маем сур'ёзныя падставы. Нават больш за тое — зрабіць гэта вымушае жыццё. Цяпер, каб атрымаць спецыяльнасць "Педагагіка і псіхалогія дашкольнай", трэба вучыцца 4 гады ў каледжы, а потым яшчэ тры з паловай у інстытуце, каб атрымаць вышэйшую адукацыю. Я лічу, што вучыцца столькі часу прафесіі "выхавальнік" — вельмі дорага для дзяржавы.

Таму менавіта па гэтай спецыяльнасці мы перш за ўсё і будзем выходзіць на вышэйшы каледж. Так, пасля дзесяці годаў за 3 гады вучні змогуць атрымаць сярэдняю спецыяльную адукацыю і за два дадатковыя — вышэйшую, а пасля адназначнага класаў — за 2 гады і 8 месяцаў. Мы будзем рабіць такую заяўку ўжо ў наступным годзе. Адной з нашых мэт з'яўляецца стварэнне такой навукальнай установы, у якой бы была ступень вышэйшай адукацыі.

— За гісторыю свайго існавання з 1921 года каледж мяняў сваю назву пяць разоў. Ці будучы яшчэ зменіцца? Ці можа ў нас прэтэндаваць на званне вышэйшага каледжа?

— На жаль, трэба адзначыць, што мы самі прысвоілі званне правапераемніцы Мінскага педагагічнага тэхнікума, які быў створаны ў 1921 годзе. Фактычна ж па дакументах і рашэннем Саўміна наша біятрафія пачалася з 1965 года. А каб стаць вышэйшым, мы маем сур'ёзныя падставы. Нават больш за тое — зрабіць гэта вымушае жыццё. Цяпер, каб атрымаць спецыяльнасць "Педагагіка і псіхалогія дашкольнай", трэба вучыцца 4 гады ў каледжы, а потым яшчэ тры з паловай у інстытуце, каб атрымаць вышэйшую адукацыю. Я лічу, што вучыцца столькі часу прафесіі "выхавальнік" — вельмі дорага для дзяржавы.

Таму менавіта па гэтай спецыяльнасці мы перш за ўсё і будзем выходзіць на вышэйшы каледж. Так, пасля дзесяці годаў за 3 гады вучні змогуць атрымаць сярэдняю спецыяльную адукацыю і за два дадатковыя — вышэйшую, а пасля адназначнага класаў — за 2 гады і 8 месяцаў. Мы будзем рабіць такую заяўку ўжо ў наступным годзе. Адной з нашых мэт з'яўляецца стварэнне такой навукальнай установы, у якой бы была ступень вышэйшай адукацыі.

— За гісторыю свайго існавання з 1921 года каледж мяняў сваю назву пяць разоў. Ці будучы яшчэ зменіцца? Ці можа ў нас прэтэндаваць на званне вышэйшага каледжа?

— На жаль, трэба адзначыць, што мы самі прысвоілі званне правапераемніцы Мінскага педагагічнага тэхнікума, які быў створаны ў 1921 годзе. Фактычна ж па дакументах і рашэннем Саўміна наша біятрафія пачалася з 1965 года. А каб стаць вышэйшым, мы маем сур'ёзныя падставы. Нават больш за тое — зрабіць гэта вымушае жыццё. Цяпер, каб атрымаць спецыяльнасць "Педагагіка і псіхалогія дашкольнай", трэба вучыцца 4 гады ў каледжы, а потым яшчэ тры з паловай у інстытуце, каб атрымаць вышэйшую адукацыю. Я лічу, што вучыцца столькі часу прафесіі "выхавальнік" — вельмі дорага для дзяржавы.

Таму менавіта па гэтай спецыяльнасці мы перш за ўсё і будзем выходзіць на вышэйшы каледж. Так, пасля дзесяці годаў за 3 гады вучні змогуць атрымаць сярэдняю спецыяльную адукацыю і за два дадатковыя — вышэйшую, а пасля адназначнага класаў — за 2 гады і 8 месяцаў. Мы будзем рабіць такую заяўку ўжо ў наступным годзе. Адной з нашых мэт з'яўляецца стварэнне такой навукальнай установы, у якой бы была ступень вышэйшай адукацыі.

— За гісторыю свайго існавання з 1921 года каледж мяняў сваю назву пяць разоў. Ці будучы яшчэ зменіцца? Ці можа ў нас прэтэндаваць на званне вышэйшага каледжа?

— На жаль, трэба адзначыць, што мы самі прысвоілі званне правапераемніцы Мінскага педагагічнага тэхнікума, які быў створаны ў 1921 годзе. Фактычна ж па дакументах і рашэннем Саўміна наша біятрафія пачалася з 1965 года. А каб стаць вышэйшым, мы маем сур'ёзныя падставы. Нават больш за тое — зрабіць гэта вымушае жыццё. Цяпер, каб атрымаць спецыяльнасць "Педагагіка і псіхалогія дашкольнай", трэба вучыцца 4 гады ў каледжы, а потым яшчэ тры з паловай у інстытуце, каб атрымаць вышэйшую адукацыю. Я лічу, што вучыцца столькі часу прафесіі "выхавальнік" — вельмі дорага для дзяржавы.

— За гісторыю свайго існавання з 1921 года каледж мяняў сваю назву пяць разоў. Ці будучы яшчэ зменіцца? Ці можа ў нас прэтэндаваць на званне вышэйшага каледжа?

— На жаль, трэба адзначыць, што мы самі прысвоілі званне правапераемніцы Мінскага педагагічнага тэхнікума, які быў створаны ў 1921 годзе. Фактычна ж па дакументах і рашэннем Саўміна наша біятрафія пачалася з 1965 года. А каб стаць вышэйшым, мы маем сур'ёзныя падставы. Нават больш за тое — зрабіць гэта вымушае жыццё. Цяпер, каб атрымаць спецыяльнасць "Педагагіка і псіхалогія дашкольнай", трэба вучыцца 4 гады ў каледжы, а потым яшчэ тры з паловай у інстытуце, каб атрымаць вышэйшую адукацыю. Я лічу, што вучыцца столькі часу прафесіі "выхавальнік" — вельмі дорага для дзяржавы.

Таму менавіта па гэтай спецыяльнасці мы перш за ўсё і будзем выходзіць на вышэйшы каледж. Так, пасля дзесяці годаў за 3 гады вучні змогуць атрымаць сярэдняю спецыяльную адукацыю і за два дадатковыя — вышэйшую, а пасля адназначнага класаў — за 2 гады і 8 месяцаў. Мы будзем рабіць такую заяўку ўжо ў наступным годзе. Адной з нашых мэт з'яўляецца стварэнне такой навукальнай установы, у якой бы была ступень вышэйшай адукацыі.

— За гісторыю свайго існавання з 1921 года каледж мяняў сваю назву пяць разоў. Ці будучы яшчэ зменіцца? Ці можа ў нас прэтэндаваць на званне вышэйшага каледжа?

— На жаль, трэба адзначыць, што мы самі прысвоілі званне правапераемніцы Мінскага педагагічнага тэхнікума, які быў створаны ў 1921 годзе. Фактычна ж па дакументах і рашэннем Саўміна наша біятрафія пачалася з 1965 года. А каб стаць вышэйшым, мы маем сур'ёзныя падставы. Нават больш за тое — зрабіць гэта вымушае жыццё. Цяпер, каб атрымаць спецыяльнасць "Педагагіка і псіхалогія дашкольнай", трэба вучыцца 4 гады ў каледжы, а потым яшчэ тры з паловай у інстытуце, каб атрымаць вышэйшую адукацыю. Я лічу, што вучыцца столькі часу прафесіі "выхавальнік" — вельмі дорага для дзяржавы.

кантраляваць якасць ведаў на вучэнцаў. Акрамя таго, пры такой сістэме лепш бачна праца куратараў, загадчыкаў. І, безумоўна, вучыцца ў нас складаней. Калі ў ВНУ практычныя заняткі займаюць 10-12 працэнтаў у год ад агульнай колькасці вучэбных гадзін, дык у нас — 40 працэнтаў, і нашы навуцныя хазяіны на практыку кожны тыдзень.

— Я думаю, тое, што вы казалі, не напалохае тых, хто хоча паступіць у ваш каледж.

— Да слова, конкурс у вас заўсёды вялікі. Можна, рэклама вашай установы ў метро і не патрэбная?

— Ну, па-першае, гэта — не рэклама, а аб'ёмная інфармацыя пра новыя спецыяльнасці і пра тое, яна звязана з каледжам. І потым: яна павышае прэстыж навукальнай установы. Па-другое, у нас не на ўсе спецыяльнасці ёсць конкурс. Так, ён вельмі маленькі на спецыяльнасць "Выкладанне музыкі і музычнае выхаванне". Але і вялікі конкурс нас таксама не радуе. Вось і сёння было практычна 4 чалавекі на месца. Уступныя і экзамены, як вядома, латарэя. Ёсць акты

У Нацыянальным
прэс-цэнтры

Маладзее старажытны Месціслаў

Восьмы раз, у пачатку наступнага месяца (2 верасня), намім краіну наведае адмысловае свята — Дзень беларускага пісьменства. Месціслаў — горад абраны старажытным Месціслаў.

Падрабязная гаворка пра паліграфію і прыватнае Дня беларускага пісьменства ішла на канферэнцыі ў Нацыянальным прэс-цэнтры. Старшыня Дзяржаўнага камітэта па друку Рэспублікі Беларусь Міхаіл Падгайны засяродзіў увагу супрацоўнікаў сродкаў масавай інфармацыі (СМІ) на тым, што свята будзе азнаменавана як дэманстрацыя друкаванай прадукцыі прадпрыемстваў айнаваў па ліграфіі, так і адкрыццям помніка славамі беларускаму друкарству, вучню Францыска Скарыны — Пятру Месціслаўцу.

З нагоды свята, падкрэсліў Міхаіл Васільевіч, дзяржава знайшла магчымасць выдаткаваць на добраўпарадкаванне Месціслава пэўную суму сродкаў. Аднак, калі ў Месціслаў прымаюць гісторыю, пачынаюць разглядаць гісторыю Месціслава, а не гісторыю Месціслаўца.

Зразумела, прысутных на канферэнцыі журналістаў зацікавілі творчыя заданні, з якімі прыдуць у Месціслаў калектывы імяціліх дзяржаўных і недзяржаўных выдавецтваў, газет і часопісаў, прадпрыемстваў ліграфічнай прамысловасці.

Наглядзіцца на тое, што тыраж кніг, газет, часопісаў скарачаецца (сусветная тэндэнцыя), у рэспубліцы расце лік назваў выпускаемых кніг.

Па дамоўленасці з Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь школы краіны да першага верасня атрымаюць неабходную колькасць падручнікаў, хатняй наважыцца частка іх будзе дадрукоўвацца.

На свята кнігі і прэсы выкалікі жаданне прыхваць гасці з Расіі, Украіны, Чэхіі, Малдовы і іншых краін.

Мяркуюцца, што Месціслаў перадае эстафету старажытнаму Мірскаму замку, у якім у наступным годзе ў пачатку верасня адбудзецца аналагічнае свята.

Наш кар.

Па старонках Інтрэнта

Дзяржавет Расійскай Федэрацыі распрацаваў канцэпцыю мадэрнізацыі адукацыі.

Па даручэнні Прэзідэнта Расіі Уладзіміра Пуціна пры Дзяржаўным савете Расійскай Федэрацыі былі створаны рабочыя групы. У задачы якіх уваходзіць выпрацоўка канцэпцыі рэформавання важнейшых галін эканомікі і сацыяльнай сферы. Рабочую групу па рэформаванні адукацыі, у склад якой увайшлі кіраўнікі апаўдэнага міністэрства, профільнага камітэта Дзяржаўнага, грамадскіх арганізацый, узначаліў старшыня ўрада Рэспублікі Кароль Карэнь.

Перад калектывам была пастаўлена задача — распрацаваць выніковы дакумент, які б вызначыў стратэгію развіцця расійскай адукацыі на бліжэйшыя 10 гадоў. Абмеркаванне такога важнага пытання не замыкалася ў коле рабочай групы. У Маскве, Пётрзавадску, іншых рэгіёнах краіны адбыліся шматлікія сустрэчы з настаўнікамі, дырэктарамі школ, прадстаўнікамі педагагічнай грамадскасці.

Распрацоўшчыкі дакумента падкрэсліваюць, што іх мэта — не рэформаванне дзяржаўнага адукацыі, а пошук аптымальных шляхоў мадэрнізацыі адукацыі. Першаацэнкавыя яны лічаць стварэнне трывалай эканамічнай базы адукацыйнай галіны.

Важна як павысіць эфектыўнасць выкарыстання бюджэтных сродкаў, так і значна павялічыць долю прыцягнутых пазабюджэтных рэсурсаў. Прапануюцца ўнесці апаўдэнага змены ў Падатковы, Бюджэты і Грамадзянскі кодэксы з тым, каб забяспечыць спрыяльныя эканамічныя рэжым, стварыць умовы для гаспадарчай самастойнасці навучальных устаноў, якія сёння фактычна пазбаўлены магчымасці выкарыстоўваць заробленыя грашовыя сродкі.

У практыцы дакумента таксама прадугледжваецца вырашэнне пытання размеркавання функцый паміж суб'ектамі федэрацыі і муніцыпальнымі ўладамі. Першыя павінны будучы ўзяць на сябе адказнасць за выплаты заробатнай платы настаўнікам, другія — за ўтрыманне ў належным стане адукацыйных устаноў.

На будучы прэс-канферэнцыі, якая адбудзецца ў Пётрзавадску, Сяргей Катанідаў расказаў журналістам пра вынікі працы рабочай групы. Ён, у прыватнасці, падкрэсліў, што падрыхтаваны выніковы дакумент пад назвай "Адукацыйная палітыка Расіі на сучасным этапе" прадугледжвае павышэнне заробатнай платы настаўнікам да ўзроўню, сярэдняга ў прамысловасці, што сёння азначае не павелічэнне прыкладна ў 3 разы. Зрабіць гэта трэба не пазней 2003-2004 года. Работа павінна праводзіцца паступальна, і першае павышэнне павінна адбыцца ўжо напрыканцы бягучага года. У цэлым, па словах С. Катанідава, для планаванага павышэння заробку ўсім работнікам сістэмы адукацыі патрабуецца як мінімум 100 мільярд рублёў. Ён сказаў, што пытанне мадэрнізацыі адукацыі будзе прысвечана спецыяльнае пасяджэнне Дзяржаўнага Расійскай Федэрацыі, якое адбудзецца 29 жніўня 2001 года.

Заробкі выкладчыкам істотна павялічаць ужо ў бягучым годзе

Міністр адукацыі Расійскай Федэрацыі Уладзімір Філіпаў паведаміў журналістам, што ўжо ў IV квартале бягучага года заробатная плата педагогаў узрасце ў 2, а настаўнікаў пачатковых класаў — у 2,5 разы. Як паведаміла агенства "РІА Навосты", першапачаткова меркавалася ажыццявіць павелічэнне заробку толькі на 20%, але пасля было прынята больш радыкальнае рашэнне. Дакладная дата павышэння павінна не ўказвацца, хутчэй за ўсё яно адбудзецца 1 лістапада альбо 1 снежня 2001 года.

Адукацыйныя ўстановы Расійскай Федэрацыі будучы аснашчаны айнавамі камп'ютэрамі

Гэтая тэма абмяркоўвалася на рабочай нарадзе ў Міністэрстве прамысловасці і навуцы, у якой прымаў ўдзел кіраўнік прадпрыемстваў радыёэлектроннай прамысловасці.

Апошнім часам радыёэлектронная прамысловасць Расійскай Федэрацыі дасягнула значных поспехаў. Быў створаны суперкамп'ютар з прадукцыйнасцю 1 трыльён аперацый у секунду, што дазваляе Расіі стаць у шэрагі лідэраў у гэтай галіне. Расійскія прадпрыемствы здолелі наладзіць і масавую вытворчасць персанальных камп'ютэраў. Толькі ў мінулым годзе аб'ём продажаў такой тэхнікі на расійскім рынку склаў 1 мільярд 400 мільянаў даляраў. Прычым 80% гэтай сумы прыпадае на камп'ютары айнаваў зборкі, што гаворыць пра іх высокую канкурэнтаздольнасць.

Сёння вытворчыя магутнасці расійскай прамысловасці дазваляюць забяспечыць агульнаадукацыйныя ўстановы сучаснай камп'ютэрнай тэхнікай. Кіраўніцтвам Міністэрства была выказа-

на ўпэўненасць, што дзякуючы высокай якасці, нізкім цэнам, выдатным умовам пастаўкі айнаваў вытворцы не сустракаюць гэтых заважэнняў, якія мантаж, тэхнічнае абслугоўванне і праграмы забяспечылі, будзе вырашана выключна сіламі расійскіх прадпрыемстваў.

Пермскія вучні апрануць новую школьную форму

У шэрагу агульнаадукацыйных школ горада Перм вырашаны перайсці на ўласную форму адзення. Мяркуюцца, што кожны клас будзе мець свой адметны колер. Напярэдні новага навучальнага года форму вырашылі ўвесці школы 31, 43, 108. А ў сярэдняй школе № 137 дзеці ўвогуле некалькі гадоў наведваюць заняткі толькі ў спецыяльным адзенні. У горадзе ажыццяўляецца акцыя "Усе для школы — кутім у школе", у рамках якой абыякавыя розпродажы школьнай формы розных мадэляў. Улады Перм таксама прынялі рашэнне аб правядзенні конкурсу "Школьная моладзевая мода", да ўдзелу ў якім будуць прыцягнуты мадэльныя агенствы і вытворцы швейнай прадукцыі.

У Стаўрапольскім краі ўводзіцца асобнае навучанне хлопчыкаў і дзяўчынак

Міністэрства адукацыі Стаўрапольскага краю вырашыла распрацаваць маштабныя эксперыменты па прымяненні ў масавой 131 агульнаадукацыйнай школе новых навучальных тэхналогій. Новаўвядзенні, у прыватнасці, прадугледжваюць асобнае навучанне для хлопчыкаў і дзяўчынак, што выклікала неадназначную рэакцыю грамадскасці. Большасць башкоў падтрымліваюць гэтую ідэю, і ўжо зараз няма адбояў ад жадаючых запісаць сваіх дзяцей у эксперыментальныя класы. Ухвалілі намер і казакі аб'яднанні. Так, атаман казакіа аддзела Мінералаводскага раёна Алег Губенка заявіў: "Даўно трэба было гэта зрабіць. Асобнае навучанне разбурае комплекс неаўдэнага ўласці, пакончыць з выхаваннем асоб, якія вечна жывуць "пад пайтой". У нас, нарэшце, з'явіцца шанец вырабіць нормальных абаронаў айнаваў. Іх агенты выкажваюць нягледу з такою пазіцыяй. Яны лічаць, што асобнае навучанне парушыць натуральнае асродковае ўзаемін і адмоўна адб'е на псіхалагічным развіцці дзяцей.

Усе больш расіяны гатовы плаціць за адукацыю сваіх дзяцей

На пачатку жніўня расійскім фондам "Грамадская думка" было праведзена айнава, падчас якой рэспандэнтам задалі пытанне "Ці гатовы Вы дзеці адукацыі дзяцей (уноўкаў) пайсці, у межах вышэйшых магчымасцей, на сур'ёзны матэрыяльны выдаткі?". У параўнанні са жніўнем 1997 года, калі праводзілася аналагічнае айнава, колькасць тых, хто згодны плаціць за адукацыю сваіх дзяцей, узрасла з 43 да 67%. Найбольшую гатоўнасць "заплатіць дзеці" дзеці адукацыі дзяцей і ўноўкаў выказалі людзі, якія маюць сярэдняе спецыяльную і вышэйшую адукацыю (апаўдэна 74 і 76%), а таксама жыхары буйнейшых гарадоў (мегаполісаў) — 73%.

Работнікам адукацыі павялічаць заробак, а студэнтам — стыпендыі

Кабінет Міністраў Украіны на сваім пасяджэнні 8 жніўня ўхваліў рашэнне з 1 верасня 2001 года павялічыць на 15% службовыя аклады і пагадзіну заробатную плату работнікам навучальных устаноў. Як паведаміў Міністр адукацыі і навуцы Васіль Крэмень, на гэтыя мсты з цэнтральнага і месцовых бюджэтаў толькі ў бягучым годзе будзе выдаткавана 240 мільянаў грыўняў.

На сённяшні дзень заробак выкладчыка, які мае вучоную ступень і працуе ў ВНУ III і IV ступеняў акрэдытацыі, складае 285-330 грыўняў (55-65 дол. ЗША), выкладчыка без ступені — 220-285 грыўняў (42-55 дол.ЗША), настаўніка сярэдняй школы — 140-185 грыўняў (27-35 дол.ЗША).

На пасяджэнні ўрада было таксама прынята рашэнне пра павелічэнне памеру мінімальнай стыпендыі, якую атрымліваюць студэнты вышэйшых навучальных устаноў краіны. З 1 верасня яе памер будзе складаць 34 грыўні, або 6,5 дол. ЗША (зараз — 17 грыўняў). Выдатнікі, што навуваюцца ў ВНУ III і IV ступеняў акрэдытацыі, атрымаюць 53 грыўні ў месяц (зараз — 28 грыўняў). Акрамя таго, Кабінет Міністраў вырашыў заснаваць шэраг спецыяльных стыпендыяў для студэнтаў ВНУ, а таксама — для пераможцаў Усеўкраінскай алімпіады па ўкраінскай мове і літаратуры.

Па матэрыялах Інтрэнта падрыхтаваў Уладзімір МАТУСЕВІЧ.

Прырода, сяброўства і добры настрой — лепшыя лекары

Скончылася 11-я летнікаявая змена для дзяцей, што перанеслі анкалагічны захворванні

Каб перамагчы захворванне, чалавек павінен не толькі прайсці медыкаментознае лячэнне, але яшчэ і псіхалагічна "адштурхнуць" ад сябе хваробу, апынуцца ў здаровай атмасферы. На гэтым і грунтуецца штогадовая праграма адукацыйна-дзяцей, якія перанеслі анкалагічны захворванні. Гэта сумесная ацыя Беларускага дзіцячага фонду і Міністэрства адукацыі.

Дванаццаць гадоў таму Дзіцячы фонд упершыню быў запрошаны ўзяць удзел у рабоце міжнароднага анкалагічнага летніка ў ЗША. Разам з прадстаўнікамі Дзіцячага фонду там павіталі і дзесяць дзяцей. Беларускі ўдзельнікі пераканаліся ў тым, што гэта — добры вопыт, і вырашылі ўключыць яго на сваёй радзіме.

І вось завяршылася сваю работу цяпер ужо традыцыйна ў нас летнікаявая змена "Вясёлка надзеі", што дзейнічае ўжо 11 гадоў, з якіх два першыя гады праводзілася на базе сярэдняй, а апошнія дзесяць — на базе вядомага Беларускага дзіцячага летніка "Зубраня" на возеры Нарач. Сюды прыязджаюць 80 дзяцей 10-16-гадовага ўзросту з усяй Беларусі, якія "перанеслі анказахворванні, у сталыя рэмсіі не менш двух гадоў", — тлумачыць давераны ўрач Беларускага дзіцячага фонду Лілія Мікалаеўна Літвіновіч, якая ахоўвае тут усе час алчачыну хлопчыкаў і дзяўчынак і сочыць за іх здароўем. "Мэта лет-

ніка, — працягвае яна, — адукаваць хворых дзяцей, магчыма псіхалагічна настроіцца на адлучэнне здароўя. Мне здаецца, гэта вельмі карысна, і гэтай задачай нам удалася".

Надзвычай багата на сонца лета і цудоўная прырода (вялізнае блакітнае возера, лес, свежае паветра), а таксама сяброўства і добры настрой — цудоўныя лекары. Кожны дзень у летніку праходзілі цікавыя мерапрыемствы для дзяцей: разнастайныя конкурсы, дыскаці, спартыўныя спаборніцтвы. "Хоць многім у нас і забараняюць займацца фізкультурай, — кажа Лілія Літвіновіч, — але ж трэба дзяцей трэніраваць, даваць тую нагрузку, якая для іх аптымальная. Немагчыма зусім вызваліць чалавека ад фізкультуры, бо ён тады і халіць развучыцца". Калі ў здаровых дзяцей каманда атрымліваецца з аднаго атала, то ўдзельнікі змены "Вясёлка надзеі" набіраюць не з трох аталаў. Часта іх каманду дапаўняюць здаровыя дзеці, якія таксама адпачываюць тут.

Вядома, той, хто перанёс анкалагічнае захворванне, адпачывае бесплатна. Бацькі робяць толькі невялікі ўзнос — 3000 беларускіх рублёў, а астатняе фінансуе дзяржава. Дадатковыя харчаванне, вітаміны, сок і іншае забяспечвае Дзіцячы фонд за кошт сваіх спонсараў. Вядома, ёсць і пэўныя цяжкасці: перапоўненая сталовка, курэнне ў летніку, нека-

торыя са старэйшых дзяцей, здаравя, і выпівацтва. Да таго ж, значнае арганізатары, у нейкі момант было б лепш, каб дзеці "Вясёлкі надзеі" былі тут зусім адны, бо для іх створаны лепшыя ўмовы, чым для астатніх. Іншым таксама хочацца больш саваіны, падарункі і г.д. Але ж надзеяна і тое, што ёсць асобнае ад іншых памяшканне — на першым паверсе корпусу, акрамя дзяцей са зменай "Вясёлкі надзеі", ніхто не жыве.

"Дзеці з нашых аталаў" бесплатна катаюцца на лодках і катамаранах, — расказвае давераны ўрач Дзіцячага фонду. — Іншыя павінны плаціць, а грошай часта няма. Дык нашы дзеці бяруть тых лодкі, адпываюць убокі і сядзяць іншых.

Я не ўсхваляю іх, бо разумею, што гэта — сяброўства, што яны хочунь, каб і іншым было добра. Але вельмі цяжка знаходзіць зарас спонсарскай грошы".

Шмат цяжкасцяў, яно і не даіцца. Але галоўнае, каб былі задаволены самі дзеці. А ім тут падабаецца. Некаторыя, калі атрымліваецца, прыязджаюць зноў у "Зубраня", а тыя, хто выраза, спрабуюць сябе ў роля ваяцкіх. Гэта — самае лепшае папярэджанне таго, што праграма працуе ўдала.

Вольга ЗАЙКІНА.
Здымак з архіва Дзіцячага фонду.

НА ЗДЫМК: малодшы атал рад з "Вясёлкі надзеі" на Нарачы.

ВЫДАВЕЦТВА "Бест-принт" тиражом 500 экзemplаруў выйшла ў 2000 г. кнігу У.Г.Асенюка "Правава прастора школы". Змест яе, як кажуць, выклікае здзіўленне. І наколькі гэтае выданне пачало распаўсюджвацца ў інстытутах павышэння кваліфікацыі педагагічных работнікаў, а гэтага выніку, што кіраўнікі устаноў адукацыі прымуць, а некаторыя ўжо прынялі кнігу як кіраўніцтва да дзеяння. А ў сувязі з тым, што яе плануецца перавыдаваць у 2001 годзе, мне здаецца, не гэта пакінуць без увагі тых шматлікіх недахопаў і адкрытых

цыя савета школы, ніколі б таго не напісаў. Бо вышэйзгаданы савет камплектуецца з ліку башкоў, аўчунь і настаўнікаў на партыітны аснове (п.1.2. Прыкладнае палажэнне аб савете агульнаадукацыйнай школы Рэспублікі Беларусь, зацв. Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, ад 14.02.94 г., №40). Дарэчы, гэты дакумент прыводзіцца ў кнізе Асенюка на стар. 73-77. Як жа башка, і тым больш вучні могуць прадстаўляць інтарэсы работнікаў школы ды з'яўляцца адным з бакоў калектывуа дагавора?

Малод калектывуа дагавора амаль у кожным пункце мае супярэчнасці з макетам і прапанова-

адзіным паўнамоцным прадстаўніком членаў прафсаюза, які працуе ў школе". На самой справе прадстаўляюць інтарэсы членаў прафсаюза і закляючае ад іх імя калектывуа дагавор можа толькі прафсаюзны камітэт (п.5.7. Статута Беларускага прафсаюза саюза работнікаў асветы і навуцы; п.1.2. дадатка №4 Рэкамендацый). П.4 сцвярджае, што калдагавор дзейнічае на працягу двух гадоў, між тым як Працоўны Кодэкс Рэспублікі Беларусь (далей — Працоўны Кодэкс) у арт.367 вызначае, што калектывуа дагавор, пагадненне закляючаюцца на тэрмін, які вызначаюць бакі, але не менш чым на

П.1.3. — аб узгадненні з прафсаюзам загадаў аб наклапанні спягнажэння: дэспрэміявання на 50 працэнтаў і дэспрэміявання на 100 працэнтаў. Па-першае, дэспрэміяванне павінна ўключацца ў раздзел "Прамысловы і аплата працы", а, па-другое, згодна з галіновай Пагадненнем, усё пытанні, якія датычацца нармавання, аплаты і матэрыяльнага стымулявання працы, вырашаюцца наймальнікам (унаважанага службовай асобай наймальнікам) па ўзгадненні з адпаведным камітэтам прафсаюза (п.2.4.1.).

П.1.5. носіць агульны характар: "Вызначыць парадак і арга-

га ў руках мікрафон? Ці тактоўна, тэчына і апраўдана ўказваць чалавечу, што яму ўсталявалася на наступны навучальны год толькі 18 галін, а не 24, таму што ёсць нейкія недапрацоўкі і парушэнні? Але ж хібы ў рабоце могуць быць наступствамі як суб'ектыўных, так і аб'ектыўных прычын: недавоўпты, падвор вучунь у класе і.д. Хачелас б мне паглядзець у такой сітуацыі на самота У.Г.Асенюка.

У п.3.1.3. прадугледжваецца згода настаўніка пра аб'ёме на-праці менш адной стаўкі і больш 1,5 стаўкі, а таксама тарыфікацыя галін навування па магчымасці ў хатніх умовах.

Але прыцягненне работніка да выканання не ўласцівых яго павязаных функцыянальных абавязкаў наогул магчыма толькі з яго згоды і кампенсацыя за гэта (выгляд і тэрмін) агаворваюцца бакамі ў абавязковым парадку.

За тры дзяржорствы на агульнашкольных мерапрыемствах у вучэбні час плануецца адзін адул. Але школьныя вечарыны і дыскаці прыцягваюцца і 3, і 4 галін, а 3 галін — гэта дадзена нагрузка настаўніка. Калі ж настаўнік не з'яўляецца класным кіраўніком, дык чаму ж ён павінен мець 1 адул за 3 дні працы, а не за кожны?

Здзіўляе такі пункт, як пра-

разраду за кожную галіну працы ў школьных і цюжкіх умовах.

У гэты ж раздзел уключана некалькі агульных фраз аб уста-наўленні надбавак чатыром катэгорыям работнікаў, хатня стымулюючыя сродкі (прэміі і надбаўкі) павінны размяркоўвацца згодна з Палажэннем аб матэрыяльным стымуляванні працы, завершэнным кіраўніком па ўзгадненні з прафсаюзным камітэтам пасля яго ўхвалення на агульным сходзе працоўнага калектывуа, якое з'яўляецца неад'емнай часткай калектывуа дагавору.

Раздзел VIII мадэлі У.Г.Асенюка датычыцца арганізацыі адпачынку, умацавання здароўя супрацоўнікаў і членаў іх сем'яў. І адразу ж, у п.1.1., аўтар неправамерна выключыць з кола работнікаў, якія маюць права на працоўны адпачынак, сумяшчальнік. Тлумачэнне Міністэрства працы Рэспублікі Беларусь ад 26.10.98 г., №88 вызначае, што асобам, якія працуюць па сумяшчальніцтве, прадстаўляюцца штогадовыя аплачваемыя адпачыны на рабоце, якая сумяшчальна, або вылучаецца кампенсацыя за нывыкарыстаны адпачынак пры вяртанні.

Далей аўтар няправільна падае працягласць працоўных адпачынаў асобных катэгорый работнікаў. Намесніку дырэктара па гаспадарчай частцы, сакратара-машыністы належыць дадатковы дні адпачынку за ненармаваны працоўны дзень згодна з паставановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь №21 ад 30 мая 2000 г., якія суміруюцца з асноўным мінімальным адпачынкам у 21 дзень. Згодна з гэтым дакументам, намесніку дырэктара па гаспадарчай частцы прадстаўляюцца адпачынак не 28, а 35 календарных дзён, а сакратару-машыністы — 29.

А вось прыбылішчыцы, вахцеры, вартульнікі, санітэрнікі, слесары ідуць па агульным правілах, і працягласць іх працоўнага адпачынку — 21 календарны дзень, а не 28.

П.1.7. аб выплаце адпачынак за 1 дзень да адпачынку супярэчыць арт.176 Працоўнага Кодэкса, у якім вызначана, што сярэдні заробак за час працоўнага адпачынку павінен быць выплачаны не пазней, чым за два дні да пачатку адпачынку.

Палажэнне аб прыміраванні работнікаў школы — выразна славае. У.Г.Асенюк чамусці прапануе ажыццяўляць прыміраванне за кошт працізатаў планаванага заробатнай платы, які засаў паля ўстаўнаўлення надбавак за высокай творчай дасягненні ў працы, выкананне асабліва важных і тэрміновых работ.

Аднак, згодна з дадаткам 1 паставанова Міністэрства працы Рэспублікі Беларусь №6 ад 21.01.2000 г., фонд надбавак і фонд прыміравання — розныя фонды. Першы складае 10 працэнтаў планаванага фонду заробатнай платы работнікаў, другі — 20 працэнтаў фонду заробатнай платы, і пераразмеркаванне грашовых сродкаў аднаго фонду на карысць другога не дапусцкаецца. Ва ўстанове павінна быць распрацавана або павышэнне аб матэрыяльным стымуляванні працы, якое ўключае раздзел аб прыміраванні і раздзел аб устаўнаўленні надбавак, або асобнае палажэнне па кожным фондзе.

Палажэнне аб фондах зацвярджае не прафсаюзны камітэт, а кіраўнікі устаноў па ўзгадненні з прафсаюзам (п.2.9. дадатка №1 да паставанова Мініпрацы Рэспублікі Беларусь №6 ад 21.01.2000 г., п.2.4.2. галіновага Пагаднення).

Павышэнне базавай прэміі, калі такая ўстаўнаўляецца, сходна працоўнага калектывуа, прадстаўляюцца ў працэнтных суадносінах не да мінімальнага заробатнай платы, які сцвярджае Асенюк, а па рашэнні калектывуа альбо да стаўкі заробатнай платы (службовага акладу), альбо да ўсёй вучэбнай нагрузкі. А ўстаўнаўленне надбавак праводзіцца толькі ад службовага акладу. У палажэннях абавязкова павінен быць указаны тэрмін, на які надбаўка ўстаўнаўляецца.

Сумы прэміі, утрыманыя за парушэнні (п.7) сапраўды паступаюць у распрацаваны адміністрацыі, але размяркоўваюцца не аднаўдасна кіраўніком устаноў, а па агульным правілах: у адпаведнасці з Палажэннем, па ўзгадненні з прафсаюзным камітэтам.

Зусім незразумела, што ж такое адміністрацыйная частка прэміі, пра якую Асенюк вядзе гаворку ў п.10.3.

Усе палажэнні, якія калектывуа дагавор, на сходзе працоўнага калектывуа не проста абмаркоўваюцца, а павінны быць ухвалены, пра што робіцца адпаведны запіс ва ўсіх дакументах.

І апошняе. Азнаёміўшыся з гэтым раздзелам кнігі У.Г.Асенюка, мімавольна задае пытанне: "Навошта вынаходзіць вельміскі, калі ён даўно прыдуманы?". А калі барыцца стварэнне нешта новае, дык нармаўнуую будзь трэба вылучыць дакладна і дасканала, каб не падвесці тых, хто давае друкаванаму слову.

А.ВЯНІКОВІЧ,
загядчык аддзела прафесійнай абароны і аховы працы Гродзенскага абласнага прафсаюза работнікаў адукацыі і навуцы.

Замест рэцэнзіі

Навошта вынаходзіць вельміскі?

парушэнні дзеючага заканадаўства, якія ў ёй маюць месца. Бо, кіруючыся парадкам У.Г.Асенюка, кіраўнікі устаноў адукацыі дапусціць іграж дзеяння, за якія менавіта і, а не аўтары кнігі, даведзеша несі адказнасці.

Па-першае, адразу кідаецца ў вочы, хто з'яўляецца рэцэнзентам дадзенага выдання. "Правава прастора школы" рэцэнзуюць не спецыялісты юрыспрудэнцыі, а кандыдаты педа

Рэстаўрацыя ў Нясвіжы

Архітэктурна-археалагічныя даследаванні палацава-паркавага ансамбля XVI-XVIII стагоддзяў па прадмет яго далейшай рэстаўрацыі являюцца пад патранажам Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у Нясвіжы. Генеральным падрачыкам работ выступае «Мінскграмадзянпраект». Пры архітэктурным заданні сцен, археалагічных раскопках на тэрыторыі палаца знойдзеныя нявыяўленыя надпісы над праёмамі дзвярэй і вокнаў, а таксама прадметы керамікі, манеты.

НА ЗДЫМКУ: дырэктар Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж» Валерый Сталарчук, кіраўнік археалагічных работ старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Рэспублікі Беларусь Андрэй Мяцельскі і дацэнт Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка археолаг Леанід Калінін падчас абмеркавання ходу работ.

Фота Аляксандра ДЗІДЗЕВІЧА, БЕЛТА.

Паэтычны календар

Слыныны сын Украіны

Українська дияспора, яка налічує у нашій країні 390 тисяч чалавек, у зяття дні адзначае 145-годдзе з дня нараджэння знакамітага Івана Франка (1856 — 1916), які акрамя мастацкіх слоў усе сваё сямейнае жыццё змагаўся за нацыянальны і сацыяльны вызваленне паднявольнага народа.

Пра долю і місто творцы ў цяжкі дні Бацькаўшчыны час ён арыгінальна выказаў у паэме «Лісова ювілей» («Ліская ювілей»):

Ах, дружок мій, поет сучасний —
Він тим сучасний, що нечасний.
Поет — значить, вродився хорім,
Волишь чужым і власним горім.
Вечар, присягавши Івану Франку,
неузабаве у Доме дружбы
у Мінску правдзе тавариства «Беларусь — Україна», узначаленае міністрам адукацыі Рэспублікі Беларусь Васілём Жуковічам Стражэвым. Будучы гучаць творы зямлі ў арыгінале і ў перакладзе на беларускую мову.

Васіль ЖУКОВІЧ,
сбра рады таварыства «Беларусь — Україна»

Іван ФРАНКО

Ой ты, дзівчынко, — цвет, водар гаючы!
Што ж тваё сэрца — з ружаў калючы?
Вусначкі ціхі, нібы мавітва.
Што ж тваё слова — як востра брытва?
Вочы валодаюць сілаю чараў,
Чараў, што ў сэрцы натвораць пакараў.
Ох, твае вочы чымей за ночы.
Хто ў іх заглядаецца, і сонца не схоча!
Што ж тваё ўсмішка сэрца мне рання,
Сэрца бянтэжыць, сэрца тыраніць!
Ой ты, дзівчынко, — святлішчыца з зорак!
Ты — мае радасці, ты і маё гора!
Зачараваны, пакахаць ідзе мушу,
Цібе кахаючы, загублю душу.

На рацэ вавілонскай

На рацэ вавілонскай — і там сядзеў,
На разбітую арфу панура глядзеў.
І з мяне вавілонцы глуміліся там:
«Пра Кармель, пра Сіён заспяваў штосьці нам!»
«Пра Сіён? Пра Кармель? Іх зацікаваў гом: На Кармель — пустыня, у Сіёне — разгром!»
Не, маю ішоў песню цяпер палару:
Я рабом нарадзіўся, рабом і памру;
Паявіўся на свет я пад свайт бізую, Рок у рабстве ліхх чужымі пану.
Прычуўся бацька тых, што чыняць прыгнёт,
І з усмешкай глядзеў, як мой брыдкі народ.
Мой настаўнік быў пёс, што на лапкі ўстае,
Што руку ліжа тую, якая б'е.
Хоць і ўзрос, быўшым кедр, што вячэае Ліван,
А душа мая — нібы паўчучы бур'ян.
Хоць і пугаў не меў на руках, на нагах,
Ды нашу ў сваім сэрцы нявольніцкі страх.
Пра свабоду хай мрояй душа ажаўа б,
Ды крывёю я — раб! Ды і могам я — раб!
Вавілонскія жонкі! Як можна хутчэй,
На мяне не зірнуўшы, сыходзіце з вагэй,
Каб не ўпаўла пракляцце на ваш плод,
Не прыйшоўся б рабом надзіляць ваш народ!
Вавілонскія дзеці! Трымайцеся вы,
Сэрцам вашым не даце краўціца, жывым,
Дольна каб не знішчыла потым журба
З думкай цяжкай такой: «Пакахаўла раба».

1915

Пераклад з украінскай
Васіля ЖУКОВІЧА.

ПАНЯДЗЕЛАК,
27 ЖНІўНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.30 Добры раніц, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00 (з супадзеннямі), 18.00, 23.40 Навіны
7.10 Добры раніц, Беларусь!
8.00 Рэаніс
9.15 «Марская паліцыя»
10.10 Тэлебарометр. Прагноз надвор'я
10.30 Заароў. Тэлечасопіс
11.15 «Чалавек мора»
12.05 Да Дня незалежнасці Малдова. «Жуцкі дзень»
12.15 «Вечарніца»
13.10 Да Дня незалежнасці Малдова. «Жуцкі дзень»
13.15 «Вечарніца»
14.35 Урок Н. Навіцкай
15.10 Фільм — дэбют. «Бігунчына на свабоду»
16.45 Мультифільм
17.05 «Марская паліцыя»
18.20 Зона Ікс
18.30 «Тайныя спружыны паліцыі». Аўтарская праграма Юрыя Азрона
18.30 «Карты, грошы, два ставы»
20.40 Калыханка
21.00 Панарама. Інфармацыйна-аналітычная праграма
22.30 «Чалавек мора»
22.45 Сталіён
23.10 Плана «АРТ»

ГРТ

8.00, 11.00 (з супадзеннямі), 18.15 «Зямля каханая»
9.10 Поле нуздаў
10.10 «Саробраны шар». Фільм на Рэспубліку Беларусь — В. Вуцка
10.30 «Вечарніца»
10.35 «Вечарніца»
10.40 «Вечарніца»
10.45 «Вечарніца»
10.50 «Вечарніца»
10.55 «Вечарніца»
11.00 «Вечарніца»
11.05 «Вечарніца»
11.10 «Вечарніца»
11.15 «Вечарніца»
11.20 «Вечарніца»
11.25 «Вечарніца»
11.30 «Вечарніца»
11.35 «Вечарніца»
11.40 «Вечарніца»
11.45 «Вечарніца»
11.50 «Вечарніца»
11.55 «Вечарніца»
12.00 «Вечарніца»
12.05 «Вечарніца»
12.10 «Вечарніца»
12.15 «Вечарніца»
12.20 «Вечарніца»
12.25 «Вечарніца»
12.30 «Вечарніца»
12.35 «Вечарніца»
12.40 «Вечарніца»
12.45 «Вечарніца»
12.50 «Вечарніца»
12.55 «Вечарніца»
13.00 «Вечарніца»
13.05 «Вечарніца»
13.10 «Вечарніца»
13.15 «Вечарніца»
13.20 «Вечарніца»
13.25 «Вечарніца»
13.30 «Вечарніца»
13.35 «Вечарніца»
13.40 «Вечарніца»
13.45 «Вечарніца»
13.50 «Вечарніца»
13.55 «Вечарніца»
14.00 «Вечарніца»
14.05 «Вечарніца»
14.10 «Вечарніца»
14.15 «Вечарніца»
14.20 «Вечарніца»
14.25 «Вечарніца»
14.30 «Вечарніца»
14.35 «Вечарніца»
14.40 «Вечарніца»
14.45 «Вечарніца»
14.50 «Вечарніца»
14.55 «Вечарніца»
15.00 «Вечарніца»
15.05 «Вечарніца»
15.10 «Вечарніца»
15.15 «Вечарніца»
15.20 «Вечарніца»
15.25 «Вечарніца»
15.30 «Вечарніца»
15.35 «Вечарніца»
15.40 «Вечарніца»
15.45 «Вечарніца»
15.50 «Вечарніца»
15.55 «Вечарніца»
16.00 «Вечарніца»
16.05 «Вечарніца»
16.10 «Вечарніца»
16.15 «Вечарніца»
16.20 «Вечарніца»
16.25 «Вечарніца»
16.30 «Вечарніца»
16.35 «Вечарніца»
16.40 «Вечарніца»
16.45 «Вечарніца»
16.50 «Вечарніца»
16.55 «Вечарніца»
17.00 «Вечарніца»
17.05 «Вечарніца»
17.10 «Вечарніца»
17.15 «Вечарніца»
17.20 «Вечарніца»
17.25 «Вечарніца»
17.30 «Вечарніца»
17.35 «Вечарніца»
17.40 «Вечарніца»
17.45 «Вечарніца»
17.50 «Вечарніца»
17.55 «Вечарніца»
18.00 «Вечарніца»
18.05 «Вечарніца»
18.10 «Вечарніца»
18.15 «Вечарніца»
18.20 «Вечарніца»
18.25 «Вечарніца»
18.30 «Вечарніца»
18.35 «Вечарніца»
18.40 «Вечарніца»
18.45 «Вечарніца»
18.50 «Вечарніца»
18.55 «Вечарніца»
19.00 «Вечарніца»
19.05 «Вечарніца»
19.10 «Вечарніца»
19.15 «Вечарніца»
19.20 «Вечарніца»
19.25 «Вечарніца»
19.30 «Вечарніца»
19.35 «Вечарніца»
19.40 «Вечарніца»
19.45 «Вечарніца»
19.50 «Вечарніца»
19.55 «Вечарніца»
20.00 «Вечарніца»
20.05 «Вечарніца»
20.10 «Вечарніца»
20.15 «Вечарніца»
20.20 «Вечарніца»
20.25 «Вечарніца»
20.30 «Вечарніца»
20.35 «Вечарніца»
20.40 «Вечарніца»
20.45 «Вечарніца»
20.50 «Вечарніца»
20.55 «Вечарніца»
21.00 «Вечарніца»
21.05 «Вечарніца»
21.10 «Вечарніца»
21.15 «Вечарніца»
21.20 «Вечарніца»
21.25 «Вечарніца»
21.30 «Вечарніца»
21.35 «Вечарніца»
21.40 «Вечарніца»
21.45 «Вечарніца»
21.50 «Вечарніца»
21.55 «Вечарніца»
22.00 «Вечарніца»
22.05 «Вечарніца»
22.10 «Вечарніца»
22.15 «Вечарніца»
22.20 «Вечарніца»
22.25 «Вечарніца»
22.30 «Вечарніца»
22.35 «Вечарніца»
22.40 «Вечарніца»
22.45 «Вечарніца»
22.50 «Вечарніца»
22.55 «Вечарніца»
23.00 «Вечарніца»
23.05 «Вечарніца»
23.10 «Вечарніца»
23.15 «Вечарніца»
23.20 «Вечарніца»
23.25 «Вечарніца»
23.30 «Вечарніца»
23.35 «Вечарніца»
23.40 «Вечарніца»
23.45 «Вечарніца»
23.50 «Вечарніца»
23.55 «Вечарніца»
24.00 «Вечарніца»

РАСІЯ

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.15 «Экспертыза РТР»
7.30 «Масква — Мінск»
7.45 «Правасуддзёны календар»
7.50 «Самейныя навіны»
8.15 «Два раілы»
8.30 «Вечарніца»
8.45 «Вечарніца»
8.55 «Вечарніца»
9.00 «Вечарніца»
9.15 «Вечарніца»
9.30 «Вечарніца»
9.45 «Вечарніца»
9.55 «Вечарніца»
10.00 «Вечарніца»
10.15 «Вечарніца»
10.30 «Вечарніца»
10.45 «Вечарніца»
10.55 «Вечарніца»
11.00 «Вечарніца»
11.15 «Вечарніца»
11.30 «Вечарніца»
11.45 «Вечарніца»
11.55 «Вечарніца»
12.00 «Вечарніца»
12.05 «Вечарніца»
12.10 «Вечарніца»
12.15 «Вечарніца»
12.20 «Вечарніца»
12.25 «Вечарніца»
12.30 «Вечарніца»
12.35 «Вечарніца»
12.40 «Вечарніца»
12.45 «Вечарніца»
12.50 «Вечарніца»
12.55 «Вечарніца»
13.00 «Вечарніца»
13.05 «Вечарніца»
13.10 «Вечарніца»
13.15 «Вечарніца»
13.20 «Вечарніца»
13.25 «Вечарніца»
13.30 «Вечарніца»
13.35 «Вечарніца»
13.40 «Вечарніца»
13.45 «Вечарніца»
13.50 «Вечарніца»
13.55 «Вечарніца»
14.00 «Вечарніца»
14.05 «Вечарніца»
14.10 «Вечарніца»
14.15 «Вечарніца»
14.20 «Вечарніца»
14.25 «Вечарніца»
14.30 «Вечарніца»
14.35 «Вечарніца»
14.40 «Вечарніца»
14.45 «Вечарніца»
14.50 «Вечарніца»
14.55 «Вечарніца»
15.00 «Вечарніца»
15.05 «Вечарніца»
15.10 «Вечарніца»
15.15 «Вечарніца»
15.20 «Вечарніца»
15.25 «Вечарніца»
15.30 «Вечарніца»
15.35 «Вечарніца»
15.40 «Вечарніца»
15.45 «Вечарніца»
15.50 «Вечарніца»
15.55 «Вечарніца»
16.00 «Вечарніца»
16.05 «Вечарніца»
16.10 «Вечарніца»
16.15 «Вечарніца»
16.20 «Вечарніца»
16.25 «Вечарніца»
16.30 «Вечарніца»
16.35 «Вечарніца»
16.40 «Вечарніца»
16.45 «Вечарніца»
16.50 «Вечарніца»
16.55 «Вечарніца»
17.00 «Вечарніца»
17.05 «Вечарніца»
17.10 «Вечарніца»
17.15 «Вечарніца»
17.20 «Вечарніца»
17.25 «Вечарніца»
17.30 «Вечарніца»
17.35 «Вечарніца»
17.40 «Вечарніца»
17.45 «Вечарніца»
17.50 «Вечарніца»
17.55 «Вечарніца»
18.00 «Вечарніца»
18.05 «Вечарніца»
18.10 «Вечарніца»
18.15 «Вечарніца»
18.20 «Вечарніца»
18.25 «Вечарніца»
18.30 «Вечарніца»
18.35 «Вечарніца»
18.40 «Вечарніца»
18.45 «Вечарніца»
18.50 «Вечарніца»
18.55 «Вечарніца»
19.00 «Вечарніца»
19.05 «Вечарніца»
19.10 «Вечарніца»
19.15 «Вечарніца»
19.20 «Вечарніца»
19.25 «Вечарніца»
19.30 «Вечарніца»
19.35 «Вечарніца»
19.40 «Вечарніца»
19.45 «Вечарніца»
19.50 «Вечарніца»
19.55 «Вечарніца»
20.00 «Вечарніца»
20.05 «Вечарніца»
20.10 «Вечарніца»
20.15 «Вечарніца»
20.20 «Вечарніца»
20.25 «Вечарніца»
20.30 «Вечарніца»
20.35 «Вечарніца»
20.40 «Вечарніца»
20.45 «Вечарніца»
20.50 «Вечарніца»
20.55 «Вечарніца»
21.00 «Вечарніца»
21.05 «Вечарніца»
21.10 «Вечарніца»
21.15 «Вечарніца»
21.20 «Вечарніца»
21.25 «Вечарніца»
21.30 «Вечарніца»
21.35 «Вечарніца»
21.40 «Вечарніца»
21.45 «Вечарніца»
21.50 «Вечарніца»
21.55 «Вечарніца»
22.00 «Вечарніца»
22.05 «Вечарніца»
22.10 «Вечарніца»
22.15 «Вечарніца»
22.20 «Вечарніца»
22.25 «Вечарніца»
22.30 «Вечарніца»
22.35 «Вечарніца»
22.40 «Вечарніца»
22.45 «Вечарніца»
22.50 «Вечарніца»
22.55 «Вечарніца»
23.00 «Вечарніца»
23.05 «Вечарніца»
23.10 «Вечарніца»
23.15 «Вечарніца»
23.20 «Вечарніца»
23.25 «Вечарніца»
23.30 «Вечарніца»
23.35 «Вечарніца»
23.40 «Вечарніца»
23.45 «Вечарніца»
23.50 «Вечарніца»
23.55 «Вечарніца»
24.00 «Вечарніца»

КУЛЬТУРА

7.05, 11.30, 13.30, 17.30, 19.30, 23.00 Навіны культуры
7.20 Пасля навін
7.40 «Падарожжа чорнага вадзіцеля». Маст. фільм
7.45 «Правасуддзёны календар»
7.50 «Свет Ясній Паланы»
8.00 «Вечарніца»
8.15 «Вечарніца»
8.30 «Вечарніца»
8.45 «Вечарніца»
8.55 «Вечарніца»
9.00 «Вечарніца»
9.15 «Вечарніца»
9.30 «Вечарніца»
9.45 «Вечарніца»
9.55 «Вечарніца»
10.00 «Вечарніца»
10.15 «Вечарніца»
10.30 «Вечарніца»
10.45 «Вечарніца»
10.55 «Вечарніца»
11.00 «Вечарніца»
11.15 «Вечарніца»
11.30 «Вечарніца»
11.45 «Вечарніца»
11.55 «Вечарніца»
12.00 «Вечарніца»
12.05 «Вечарніца»
12.10 «Вечарніца»
12.15 «Вечарніца»
12.20 «Вечарніца»
12.25 «Вечарніца»
12.30 «Вечарніца»
12.35 «Вечарніца»
12.40 «Вечарніца»
12.45 «Вечарніца»
12.50 «Вечарніца»
12.55 «Вечарніца»
13.00 «Вечарніца»
13.05 «Вечарніца»
13.10 «Вечарніца»
13.15 «Вечарніца»
13.20 «Вечарніца»
13.25 «Вечарніца»
13.30 «Вечарніца»
13.35 «Вечарніца»
13.40 «Вечарніца»
13.45 «Вечарніца»
13.50 «Вечарніца»
13.55 «Вечарніца»
14.00 «Вечарніца»
14.05 «Вечарніца»
14.10 «Вечарніца»
14.15 «Вечарніца»
14.20 «Вечарніца»
14.25 «Вечарніца»
14.30 «Вечарніца»
14.35 «Вечарніца»
14.40 «Вечарніца»
14.45 «Вечарніца»
14.50 «Вечарніца»
14.55 «Вечарніца»
15.00 «Вечарніца»
15.05 «Вечарніца»
15.10 «Вечарніца»
15.15 «Вечарніца»
15.20 «Вечарніца»
15.25 «Вечарніца»
15.30 «Вечарніца»
15.35 «Вечарніца»
15.40 «Вечарніца»
15.45 «Вечарніца»
15.50 «Вечарніца»
15.55 «Вечарніца»
16.00 «Вечарніца»
16.05 «Вечарніца»
16.10 «Вечарніца»
16.15 «Вечарніца»
16.20 «Вечарніца»
16.25 «Вечарніца»
16.30 «Вечарніца»
16.35 «Вечарніца»
16.40 «Вечарніца»
16.45 «Вечарніца»
16.50 «Вечарніца»
16.55 «Вечарніца»
17.00 «Вечарніца»
17.05 «Вечарніца»
17.10 «Вечарніца»
17.15 «Вечарніца»
17.20 «Вечарніца»
17.25 «Вечарніца»
17.30 «Вечарніца»
17.35 «Вечарніца»
17.40 «Вечарніца»
17.45 «Вечарніца»
17.50 «Вечарніца»
17.55 «Вечарніца»
18.00 «Вечарніца»
18.05 «Вечарніца»
18.10 «Вечарніца»
18.15 «Вечарніца»
18.20 «Вечарніца»
18.25 «Вечарніца»
18.30 «Вечарніца»
18.35 «Вечарніца»
18.40 «Вечарніца»
18.45 «Вечарніца»
18.50 «Вечарніца»
18.55 «Вечарніца»
19.00 «Вечарніца»
19.05 «Вечарніца»
19.10 «Вечарніца»
19.15 «Вечарніца»
19.20 «Вечарніца»
19.25 «Вечарніца»
19.30 «Вечарніца»
19.35 «Вечарніца»
19.40 «Вечарніца»
19.45 «Вечарніца»
19.50 «Вечарніца»
19.55 «Вечарніца»
20.00 «Вечарніца»
20.05 «Вечарніца»
20.10 «Вечарніца»
20.15 «Вечарніца»
20.20 «Вечарніца»
20.25 «Вечарніца»
20.30 «Вечарніца»
20.35 «Вечарніца»
20.40 «Вечарніца»
20.45 «Вечарніца»
20.50 «Вечарніца»
20.55 «Вечарніца»
21.00 «Вечарніца»
21.05 «Вечарніца»
21.10 «Вечарніца»
21.15 «Вечарніца»
21.20 «Вечарніца»
21.25 «Вечарніца»
21.30 «Вечарніца»
21.35 «Вечарніца»
21.40 «Вечарніца»
21.45 «Вечарніца»
21.50 «Вечарніца»
21.55 «Вечарніца»
22.00 «Вечарніца»
22.05 «Вечарніца»
22.10 «Вечарніца»
22.15 «Вечарніца»
22.20 «Вечарніца»
22.25 «Вечарніца»
22.30 «Вечарніца»
22.35 «Вечарніца»
22.40 «Вечарніца»
22.45 «Вечарніца»
22.50 «Вечарніца»
22.55 «Вечарніца»
23.00 «Вечарніца»
23.05 «Вечарніца»
23.10 «Вечарніца»
23.15 «Вечарніца»
23.20 «Вечарніца»
23.25 «Вечарніца»
23.30 «Вечарніца»
23.35 «Вечарніца»
23.40 «Вечарніца»
23.45 «Вечарніца»
23.50 «Вечарніца»
23.55 «Вечарніца»
24.00 «Вечарніца»

РАСІЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
8.15 «Два раілы»
8.30 «Вечарніца»
8.45 «Вечарніца»
8.55 «Вечарніца»
9.00 «Вечарніца»
9.15 «Вечарніца»
9.30 «Вечарніца»
9.45 «Вечарніца»
9.55 «Вечарніца»
10.00 «Вечарніца»
10.15 «Вечарніца»
10.30 «Вечарніца»
10.45 «Вечарніца»
10.55 «Вечарніца»
11.00 «Вечарніца»
11.15 «Вечарніца»
11.30 «Вечарніца»
11.45 «Вечарніца»
11.55 «Вечарніца»
12.00 «Вечарніца»
12.05 «Вечарніца»
12.10 «Вечарніца»
12.15 «Вечарніца»
12.20 «Вечарніца»
12.25 «Вечарніца»
12.30 «Вечарніца»
12.35 «Вечарніца»
12.40 «Вечарніца»
12.45 «Вечарніца»
12.50 «Вечарніца»
12.55 «Вечарніца»
13.00 «Вечарніца»
13.05 «Вечарніца»
13.10 «Вечарніца»
13.15 «Вечарніца»
13.20 «Вечарніца»
13.25 «Вечарніца»
13.30 «Вечарніца»
13.35 «Вечарніца»
13.40 «Вечарніца»
13.45 «Вечарніца»
13.50 «Вечарніца»
13.55 «Вечарніца»
14.00 «Вечарніца»
14.05 «Вечарніца»
14.10 «Вечарніца»
14.15 «Вечарніца»
14.20 «Вечарніца»
14.25 «Вечарніца»
14.30 «Вечарніца»
14.35 «Вечарніца»
14.40 «Вечарніца»
14.45 «Вечарніца»
14.50 «Вечарніца»
14.55 «Вечарніца»
15.00 «Вечарніца»
15.05 «Вечарніца»
15.10 «Вечарніца»
15.15 «Вечарніца»
15.20 «Вечарніца»
15.25 «Вечарніца»
15.30 «Вечарніца»
15.35 «Вечарніца»
15.40 «Вечарніца»
15.45 «Вечарніца»
15.50 «Вечарніца»
15.55 «Вечарніца»
16.00 «Вечарніца»
16.05 «Вечарніца»
16.10 «Вечарніца»
16.15 «Вечарніца»
16.20 «Вечарніца»
16.25 «Вечарніца»
16.30 «Вечарніца»
16.35 «Вечарніца»
16.40 «Вечарніца»
16.45 «Вечарніца»
16.50 «Вечарніца»
16.55 «Вечарніца»
17.00 «Вечарніца»
17.05 «Вечарніца»
17.10 «Вечарніца»
17.15 «Вечарніца»
17.20 «Вечарніца»
17.25 «Вечарніца»
17.30 «Вечарніца»
17.35 «Вечарніца»
17.40 «Вечарніца»
17.45 «Вечарніца»
17.50 «Вечарніца»
17.55 «Вечарніца»
18.00 «Вечарніца»
18.05 «Вечарніца»
18.10 «Вечарніца»
18.15 «Вечарніца»
18.20 «Вечарніца»
18.25 «Вечарніца»
18.30 «Вечарніца»
18.35 «Вечарніца»
18.40 «Вечарніца»
18.45 «Вечарніца»
18.50 «Вечар